

Alaealine vastutab iga vääritud teo eest

Alaealiste komisjon ei karista, vaid aitab noori

PILLE LIIMAL

1. septembrist jõustunud alaealiste mõjutusvahendite seadus paneb noori oma tegude eest vastutama seitsmendast eluaastast.

Noorsoopolitsei ülemkomissar Elmar Nurmela avaldas lootust, et seadus vähendab veelgi tasapisi juba kahanema hakanud õigusrikkumisi noorte seas ning väldib tõsisemate kuritegude toimepanemist.

Vahel piisab tõsisest jutust

“Seadus võimaldab hakata tegelema ka nende kuriteo toime pannud noortega, kes ei ole veel jõudnud kriminaalvastutuse ikka ehk on, sõltuvalt kuriteo raskusest, nooremad kui 13 või 15 aastat,” selgitas Nurmela. “Sobiva mõjutusvahendi kohaldamine aitaks kaasa sellele, et lapse esimene õigusrikkumine jääks ka viimaseks.” Seni võisid alla 13-aastased tegutseda praktiliselt karistamatult, kogudes vastutamise ajaks oma hingele juba mitu kergemat või raskemat kuritegu.

Haridusministeeriumi noorsoo ja huvihariduse osakonna juhataja Toivo Sikk rõhutas, et seaduse mõtteks ei ole lapsi karmimalt karistada, vaid mõjutada ja aidata neil muutuda. “Erikool ja vangla vaevalt noort teiseks inimeseks kasvatavad,” nentis Sikk. “Nii mõnelegi õigusrikkujast alaealisele piisab hoiatavast vestlusest.” Karistuse määramisest olulisem on see, et ükski vääritud tegu ei jääks tähelepanuta.

Seaduse kohaselt hakkavad laste ja noorte õigusrikkumisi arutama maavalitsuste juurde loodavad alaealiste komisjonid, kes määravad ka koostöös kohtuga mõjutusvahendid. “Erinevalt nõukogude ajast tuntud alaealiste asjade komisjonist, kes paberite põhjal otsustas, keda erikooli, keda noortevanglasse saata, peaksid nüüd hakkama noortega tegelema selleks väljaõppe saanud professionaalid,” kinnitas Sikk. “Tähtis on, et jõutaks põhjuseni, mis alaealise kuritegelikule teele viis, ja aidataks probleeme lahendada.”

Igavus ajab tänavale

Alaealiste komisjoni ülesandeks on ühtlasi korraldada ennetavat tööd noorte kuritegude ära hoidmiseks. “Teismelistel on vajadus midagi koos teha, kusagil olla. Kui palju on meil aga neile selleks võimalusi pakkuda?” nentis Sikk. “Selles eas noorel on päevas paar-neli tundi vaba aega, mil ta võib kõige suurema

Alaealiste kuritegevus

1998. aasta esimesel poolaastal sooritas 929 alaealist Eestis 1019 kuritegu.

1997. a esimesel poolaastal keelduti 364 juhul kriminaalasja algatamast, kuna kuriteo sooritanu polnud jõudnud kriminaalvastutuse ikka

Nüüd saab vastutusele võtta ka nooremaid kui 13- või 15- aastasi, kes varem tegutsesid karistamatult.

90% alaealistest õigusrikkujatest on poisid

probleeme on alkoholi ja narkootikumidega

Allikas: noorsoopolitsei

Eeli Polli

Alaealiste mõjutamise vahendid:

- hoiatus,
- koolikorralduslikud vahendid,
- suunamine vestlusele psühholoogi, narkoloogi, sotsiaaltöötaja või muu spetsialisti juurde,
- kohustus elada vanema, kasuvanema või eestkostja juures või lastekodus,
- ühiskasulik töö,
- käendus,
- osalemine noorte- või sotsiaalprogrammides või ravikuurides,
- suunamine erioppekasvatusasutusse.

töenäosusega sooritada õigusrikkumise. Meie ülesandeks on aidata tal see aeg võimalikult hästi ära sisustada, et ta tänavalt ära tuleks.” Siku sõnul peaks nii riik kui kohalik omavalitsus igati toetama huvi- ja koolivälist tegevust.

Nurmela ja Sikk, kes mõlemad osalesid alaealiste mõjutusvahendite seaduse välja töötamises, tunnistasid, et seaduse täielik rakendumine võib aega võtta kuni viis aastat, sest see nõuab nii rahalisi vahendeid kui koolitatud töötajaid. Tänavuses riigieelarves pole selleks senti, tulevaks aastaks saab haridusministeerium alaealiste kuritegude ennetamise projektideks ja mõjutusvahendite teostamiseks 17 miljonit krooni.